

ἀλλὰ διὰ τὴν ἁποτάξιν, ἐπ' ἐλπίδι, οὐκ ἔστι αὐτῇ
ἡ κτίσις ἐλδοῦσε εὐδοκίᾳ, ἀπὸ τῆς δαλέας τῆς
φθορῆς εἰς τὴν ἐλδοῦσε εὐδοκίᾳ τῆς δόξης τῶν τέκνων
ἔστι. οὐδ' αὖτις ὁ δὲ πᾶσα ἡ κτίσις συσπείρεται, καὶ
συνωδὴν ἀρχὴν ἔσται. Etenim mundus hic conditus quasi
exerto capite observans expectat patefactionem filiorum
Dei. Nam vanitati mundus conditus subiectus est, non
sua sponte, sed propter eum, qui subiecit eum isti vanitati.
Sub spe, quod & ipse liberabitur ex servitute corruptionis
in libertatem filiorum Dei. Scimus enim totum mundum
conditum unā spirare, & unā parturire ad hoc usque tem-
pus. Hic verborum Græcorum sensus est ex Beza
versione, quæ cum aliis, ut & ipsa Græca verba,
dilucidè corruptionem, confusionem, & defor-
mationem Mundi, seu Fabricæ Mundanæ totius,
quæ ab initio nec fuit nec exstitit, innunt, & de-
signant, quam non perpetuam fore, sed, ut ex
hominis, propter quem mundus conditus est,
peccato originem suam traxit, ita in ultimā re-
novatione cum homine renovatum, & restaura-
tum iri ex hoc Apostoli loco discimus. Κτίσις hic
creatur omnium rerum universitatem notat, quæ
initio quidem condita bona, & perfecta, pulcher-
rimum statum obtinuit, hominis Gloriæ Divinæ
causâ creati usus infervitura, nisi ab homine per
inobedientiam suam in horrendum peccatum de-
lapso ad ejusmodi corruptionē, & deformitatem
redacta esset, adeo ut non modo Elementaris, &
Sublunaris regio infinitis & fœdissimis mutationi-
bus ac corruptionibus torqueretur, sed etiam Si-
dereus tractus totus cum omnibus corporibus
cœlestibus corruptionis, vicissitudinis, mutatio-
nis, & alterationis expers dici non possit, imò
cum omnibus creaturis renovationem, & libera-
tionem à corruptione expectet. Cum igitur
maxima Universitatem rerum mutatio post lap-
sum invaserit, & ea longè alia fuerit antè lapsum,
quàm post lapsum eam existisse videmus, non
abs re erit idem etiam de ipso homine opinari, &
statuere, quod ejus corpus ante lapsum tale non
fuerit, quale illud nunc cernimus. Nam *Primi*
Parentes nostri non solum imaginem Dei amiser-
unt, sed etiam quoad corpus suum horrendam,
& maximam mutationem, & alterationem sense-
runt, postquam lapsi sunt, & infando illo lapsu
æternæ beatitudinis jacturam facientes, se ex
summo felicitatis gradu in extremum miseræ ba-
rathrum præcipitarunt. Morte morituros præ-
dixit *Iehova*, quæ mors in ipsis excitavit non so-
lum æternam, sed etiam temporalem mortem,
& corporis dissolutionem ultimam, ad quam mor-
tales denascendo quotidie properant, postquam
in hac vitâ omnis generis ærumnis, calamitatibus
& morbis confecti sunt. Hæc enim illa mors est,
quam *Deus* imposuit efuro *Adamo* de fructu arbo-
ris vetitæ, & quæ mox post ejusdem fructus com-
mestionem se in *Adamo* & *Eva*, prodidit, dum
luce divinâ amisâ tam horrendam sui corporis
transmutationem aspexerunt, & oculis apertis
nuditatem suam putidam animadverterunt, om-
nium creaturarum, in quas dominium antea ha-
buerant, injuriis jam exposti, & omnis generis
afflictionibus, & ærumnis usque ad extremam

Ejus decla-
ratio.Ejus Uni-
versitas
creata.Universitas
tota alia an-
te, alia post
lapsum.Sic & cor-
pus homi-
nis.

Mort.

Æterna &
temporalis.

dissolutionem æternam vitam, aut mortem datu-
ram obnoxii. Hinc conjecturâ facili providetur,
summam in homine mutationem esse factam, ac
pulcherrimam, subtilemque ejus fabricam ex
corpore subtiliore, & animâ astrali, aut Sydereâ
constantem, in quâ Spiritus à Deo ipsi inflatus,
anima nimirum illa immortalis, verum habitacu-
lum Spiritus Sancti, & templum Dei luce divinâ
illustratum, dominium habuit, horrendo & abo-
minando illo lapsu planè deturpatam, & in cras-
sam, animaleque carnem, ac grossâ membra
transformatam, Elementisque crassioribus sub-
jectam esse, adeo ut penitus Animalis reddita pa-
ri etiam cum Animalibus passu progrediatur, imò
sæpè longè deterior, & pejor evadat. Ideo etiam
eodem cum animalibus more modoque concipi-
tur, nascitur, crescit, & multiplicatur; eodem
cum animalibus nutrimento vivit, & sustentatur;
ipsis animalibus plerisque vescitur, atque ita ani-
male naturam suam similibus animalibus nutrit,
animalemque naturam penitus acquirit; Imò in
omnibus suis actionibus cæteris animalibus adeo
affinis est homo, ut, si non erecto corpore incede-
re, & majore perspicaciâ & cautione, quæ agit,
suscipere cerneretur, jure ac merito quis illum
purum putum, & nullo discrimine à cæteris fe-
junctum animal nuncupare posset. Jam si quis
ipsius promptitudinem, proclivitatem, & enor-
mem in malitiâ expediendâ & effectui dandâ cu-
piditatem accuratior examine excusserit, ipsis
etiam animalibus longè deteriorem, & pejor em
esse inficias non ibit, sed proximo ad Satanam, à
quo seductus est, gradu accedere ipsum fatebi-
tur. Ignoscite mihi mortales, quod tam tetris
coloribus naturæ nostræ corruptæ & depravatæ
turpissimas proprietates & affectus ad omnem im-
pietatem pronos depingam, & ulcus tangam,
quod prohi dolori à nemine tangi volumus. Re-
moto Spiritu Divino, omnibus creaturis misero-
res, & ærumnoso sumus, quippe omni mali-
tiâ, iniquitate, & impietate valè distenta & Dia-
boli incarnati existentes, ac post hujus vitæ ærum-
nosissimæ dissolutionem miseriam Diabolo-
rum horrendâ conversatione fruturi, ac ipsissimi
Diaboli futuri, nisi per fidem in *Christum*, & *Spi-
ritum Sanctum* regenerati pristinam Imaginem Di-
vinam tam horrendo lapsu amissam recuperaveri-
mus, & ad perditam innocentiam reversi æternæ
beatitudinis participes facti fuerimus. Faxit *Deus*
Creator ille noster Omnipotens, ut, agnitâ pra-
vitate tantâ, *Fili* ejus *Unigeniti*, qui nobis amissam
& perditam Imaginem Divinam recuperavit, ac
restituit, eamque per *Spiritum Sanctum* recuperan-
di facultatem ac potestatem nobis largitur, meri-
tum ineffabile verâ, & fructus bonos edente fide
amplectamur, à *Spiritu Sancto* per fidem veram in
Christum regenerati ex horrendo illo Diabolorum
consortio eripiamur, vitam piam & verè Christia-
nam degamus, & æternâ beatitudine cum omni-
bus Angelis tandem fruamur.

Differentiam hanc Corporis Humani antè & post
lapsum impugnare videntur verba *Mosis* *Ge-
nes.* 2. v. 21. ubi Mulieris creationem commemo-
rans, *Deum* ait, *costam* ex *Adami* corpore accepisse,
locum

Mutatio in
homine
summa.Quoad cor-
pus cum
animalibus
convenit.Infanda hæc
manu na-
turæ pravi-
tatis.

Objectio.

locum carne opplevisse, atque ex costâ illa *Evam* crea-
visse. Nam humani corporis costæ ossa sunt, &
ex ossibus constant, ac caro quid sit, & qualis
etiamnum in corporibus humanis esse soleat, ne-
mini ignotum est, adeo ut hæc *Mosis* narratio di-
scrimen allatum refellere omnino videatur. *Christi*
Salvatoris nostri ipsius corpus post resurre-
ctionem carnem & ossa habuit, ut ipse *cap.* 24.
vers. 39. apud *Lucam* discipulos suos alloquutus
testatur. ἴδετε τὰς ἁρτίδας μου, καὶ τὰς πόδας μου,
ὅτι οὐδὲ ἐγὼ εἰμι. Ὑπαλάφισαί με, καὶ ἴδετε, ὅτι
πνεῦμα σὰρκα καὶ ὅσθα ἐκ ἐμοῦ, καθὼς ἐμὲ θεοῦ
ἐχόντα. Videte manus & pedes meos: nam ego ipse
sum: contrectate me, & videte: nam spiritus carnem
& ossa non habet, prout me conspiciatis habere. Quibus
verbis *Servator* noster *θεωτῶν*, & *καρδιό-
γνωστης* sive discipulorum cogitationes cognitatas
clare ostendens corpus suum nostro simile, ex-
cepto peccato, describit, & corpus ac spiritum
manifesto discrimine se jungens oculis & ta-
ctum, corporales ipsorum sensus, testes adhibuit,
ne umbram aliquam aut spirituales visionem
pro corpore in oculos suos incurere arbitra-
rentur. Imò, ut sequentia *textus* dicti verba *ver-
su* 40, 41, 42, 43. expresse docent, cicatrices
quoque ipsis ostendit, & cibum poposcit, quem
comedit, non quidem esuriens, nec ipso indi-
gens, sed tantum corporalibus functionibus
præditum corpus se habere demonstrando, ipsis
dubitandi scrupulum omnem ex animo exemp-
turus. *Act.* 1. *vers.* 11. Angelis post *Christum*
ex oculis discipulorum à nube sublatum illis in-
tento aspectu cælum intuentibus dixit; ἔτι ὁ
Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀπ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἔσται
ἐν δόξῃ, ὃν τὸ πρῶτον ἠεδράσαδε αὐτὸν πορεύμε-
νον εἰς τὸν οὐρανόν. Hic *Iesus* qui sursum receptus est à
vobis in cælum, veniet, quemadmodum conspexistis eum
proficiscentem in cælum. Præterea corpus *Christi*,
quandiu in hac terra inter mortales vixit, &
versatus est, corporales suas affectiones habuit,
quippe ex semine *Virginis* promisso natum ac
proinde essentiam humanam habens, ut ex ipso
Novo Testamento manifestè patet. Jejunavit *Chri-
stus*, esuriit, & edit. *Matth.* 4. v. 2. *Marc.* *cap.* 11.
vers. 4. *Luc.* 8. v. 34. 36. Dormivit & ex som-
no excitatus est. *Matth.* 8. v. 25. Ingemuit, fle-
vit, & aliorum malis illachrymavit, *Marc.* 7.
vers. 34. *Luc.* *cap.* 19. v. 41. *Marc.* 8. v. 12. Mi-
sericordiâ intimâ commotus est, *Marc.* 1. v. 41.
& alibi, in quibus Græcum verbum *παλαγγί-
σμα* occurrit, interiorum viscerum commo-
tionem maximam significans. Quiete capta
multò manè surrexit. *Marc.* c. 1. v. 35. Discu-
buit, & edit cum publicanis & peccatoribus
Marc. 2. v. 16. Iratus doluit, cor Judæorum
ocalluisse *Marc.* 3. v. 5. Petrum objurgavit,
Marc. 8. v. 33. Quantas vero angustias & cru-
ciatus in passione & morte sua sustinuerit, ne-
minem vel levi historiæ Passionis & Mortis ejus
cognitione imbutum latet. Quæ affectiones &
proprietates corporis humani omnes, cum cor-
pus humanum habuisse arguunt. Ex his cunctis

Costæ &
ossa corpo-
ris humani.Corpus
Christi.Affectiones
corporis
Christi.

ergo conjicere quis posset, cum carne & ossibus
ante lapsum *Adamus* constiterit, & *Christus* se-
cundum humanam suam Naturam corpus hu-
manum, excepto peccato, nostro simile habue-
rit, nullam inter ipsorum, & nostrum, quo nos
homines vestiti sumus, corpus differentiam exi-
stere, & solum peccatum ex lapsu ortum ab utro-
que remotum fuisse, cum ille nondum lapsus
peccato caruerit, & hic sine peccato natus idèò
in carnem venerit, ut pro nostris peccatis satis-
faciens, à potestate Diaboli nobis liberatis amissam
salutem æternam recuperaret.

Ut ad objectionem hanc pro exiguo capto
nostro respondeamus, opinionem nostram, sal-
vis tamen aliorum meditationibus, & cogita-
tionibus piis, *Sacrarum* *Litterarum* cancellos non
egredientibus, breviter aperiemus. Gravissima
enim est quæstio, quæ rationis humanæ capaci-
tati invia omnem eruditionis humanæ investiga-
tionem, & ratiocinationem repudiat, & soli
Spiritus Sancto, vero Doctori nostro in omnem
veritatem nos deducendi relinquitur, atque iis
solis aperitur, in quorum cordibus piis, veris
suis templis, sedem sibi fixit. Curiosissimam au-
tem quæstionem, supervacaneam, & talem esse,
de qua homini pio, & salutis suæ æternæ solici-
tam curam gerenti ulla cogitationes suscipere,
& instituire non liceat, equidem non video.
Quid enim impedit, quo minus aliquis rariore
de his vanissimis terræ, & terrenarum rerum so-
licitudine se torquens ad cœlestia adspiret, &
de eo statu cogitet, ad quem perveniens, omni
miseriâ depositâ, gaudio, & lætitiâ æterna frui
queat: quo minus *Servatoris* sui inquirat statum
& conditionem, cujus frater futurus est, cui
conformis fieri debet, cujus vitam imitetur o-
portet, quem in vivendo piè & Christiane uni-
cam normam, & unicum exemplar sibi propo-
nat necesse est: cum quo crucifigatur, & moria-
tur necessitas postulat, ut Veteri Homine cru-
cifixo & mortuo Novus Homo in nobis resur-
gat, & in æternum cum *Servatore* suo vivens
eam acquirat lætitiâ, & beatitudinem, quam
nullus unquam oculus vidit, nulla auris audivit,
nulla lingua pronunciavit, & nulla unquam
mens cogitatione ullâ comprehendit. Quæstio-
nem igitur hanc ut supervacaneam & non neces-
sariam non removendam esse judicans, medita-
tionem meam paucis indicabo, ita tamen, ut ne-
mini eam obtrudam, sed potius aliorum indi-
cio & censuræ subijciam lubens mutaturus, si
quid certius mihi allatum fuerit.

Quantum ad *Adami* corpus, ossa & carnem
ante lapsum habens, attinet, cum in paradiso
fuerit, elementorum injuriis nullis expostus,
morbis nullis obnoxius, peccatis nullis obrutus,
& mortis, cui se peccando postea subiecit, ne-
scius, verisimile etiam est, cum nec ejusmodi,
crasso, excrementis variis repleto, infinitis
ægritudinibus subiecto, ac mortem singulis mo-
mentis minante corpore, sed omnium membro-
rum harmoniam conservante, æquali, ac nullam
elementorum disensionem admittente prædi-
tum fuisse. Si enim ejusmodi crassum, fœtidum,
(d) 2 morbo-

Objectio-
nis solutio.Gravissima
quæstio.An curiosâ
& superva-
caneâ.Adami cor-
pus antè
lapsum.